

Eläinlääkäreille

USEIN KYSYTTYÄ PERNARUTOSTA

Mitä teen, jos kliinisessä tutkimuksessa tai puhelinkeskustelussa tulee mieleen pernarutto differentiaalidiagnoosina?

Ole heti yhteydessä läänineläinlääkäriin (LEL). LEL päättää antamiesi tietojen perusteella toimenpiteistä, kustannusten maksamisesta, epäilyn vakavuusasteesta ja tarvitaanko rajoittavia määräyksiä. Sovi LEL kanssa siitä, millä lähettämistavalla ja mihin Eviraan näyte lähetetään, yleensä näyte tutkitaan lähimpänä sijaitsevassa Eviran toimipaikassa. Muista ilmoittaa näytteiden lähettämistavasta ja arvioidusta saapumisajasta Eviran laboratorioon sen jälkeen!

Millaiset [oireet](#) antavat aiheen epäillä pernaruttoa?

Taudin itämisaika on 4-10 päivää. **Naudoilla ja muilla märehitijöillä** taudinkuva on usein perakuutti; eläin löydetään kuolleena. Tyypillisiä oireita/obduktiolöydöksiä ovat korkea kuume, veren hyytymättömyys, verenvuodot ruumiinaukoista, ja voimakkaat ihonalaiset turvotukset, sekä suurentunut musta perna. **Hevosilla ja sioilla** oireina voi olla kuumeilua, ihonalaista turvotusta, koliikkioireita ja hengitysvaikeuksia.

Erytyisesti, jos oireet viittaavat vahvasti pernaruttoon tai jos useampi eläin on kuollut, ole yhteydessä läänineläinlääkäriin. Tietoa Suomen pernaruttohistoriasta löytyy [Zoonosikeskuksen](#) nettisivulta. Tilalla ja alueella aiemmin, vuosikymmeniäkin sitten todettu pernarutto vahvistaa epäilyä.

Mitä näytteitä otetaan?

Ota näytteet tarpeellista varovaisuutta noudattaen, sillä kyseessä on zoonoosi. Käytä kertakäyttöisiä suoja (mm. hanskat). Varo ettet pölyytä eritteitä hengitysilmaan.

Pernaruttoepäilyeläintä ei saa avata tilalla eikä lähettää avattavaksi laboratorioon. Lähetä näytteeksi kokoverta ilman antikoagulanttia. Ota verinäyte vakuumputkeen, näytemäärän tulisi olla yli puoli millilitraa. Jos imet näytteen kertakäyttöruiskuun, teippaa ruiskun mäntä liikkumattomaksi ja neula suojineen kiinni ruiskuun. Sulje ruisku neuloineen tiiviisti esim. näytteenottoputkeen.

Jos epäily herää raadonavauksen yhteydessä, ota elinnäytteeksi pala pernaa tai muiden elinten muuttuneita osia, ödemanestettä tai peritoneaalineestettä. Laita elinnäytteet kahteen päällekkäiseen muovipussiin tai esim. muovipurkkiin tai -putkeen. Keskeytä avaus näytteenoton jälkeen. Ruho eristetään ja peitetään tulosta odottaessa huolella esim. pressulla. Syrjäisellä alueella raadon voi haudata ja raatojen keräilyalueella keräilyn voi sopia siinä vaiheessa kun tutkimustulos on varmistunut kielteiseksi.

Miten näyte [pakataan ja lähetetään](#)?

Pakkaa esipakatut näytteet suojapahviin tai kääri ne esim. talouspaperiin ja sen jälkeen tiiviiseen muovipussiin. Kääri ulkopuolelle lisää imevää materiaalia ja päällimmäiseksi tukeva ulkopakkaus (pahvirasia tai styroxlaatikko). Kesäaikana lisää pakettiin kylmävaraaja.

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily, lähetetään näytteet pääsääntöisesti kuriiritoimituksena tai taksilla. Jos lähetät näytteet Matkahuollon kautta tai Postin pikapakettina, merkitse lähetys ohjeiden mukaisesti. Käytä Postin pikapakettissa keltamustaa teippiä ja koodia UN3373, kirjoita pakkaukseen teksti "Biologinen näyte, kategoria B".

Minkälainen lähete tarvitaan?

Käytä Eviran [tuotantoeläinten tautitutkimuslähetettä](#), jonka voi tulostaa Eviran nettisivuilta. Kuvaa oireet, milloin eläin on kuollut, onko hoidettu antibiootilla ja hoidon syy. Kuvaa tilan muiden eläinten oireet, jos niitä on ja esim. onko eläimillä kuumetta. Muista myös tilan erityiset tapahtumat lähiaikoina (esim. tulvat, kaivuutyöt kuten ojitukset) sekä tiedossa oleva pernaruttohistoria. Korvamerkin EU – tunnus tai muu tunniste, tilatunnus ja pitopaikkatunnus ovat pakollisia tietoja lähetteessä. Muista kirjata tilan ja omat yhteystietosi, osoitteet, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet sekä läänineläinlääkärin nimi.

Mistä löydän eläintautilainsäädännön määräykset pernarutosta?

[Maa- ja metsätalousministeriön asetus pernaruton vastustamisesta 24/2013](#)

Mistä löydän Eviran ohjeet?

[Pernarutto - Evira](#)